

תיאטרון ארצי לילדים ונוער בשיתוף תיאטרון בית ליסין גאים להציג:

פיב וקה"ן

ד"ר ארטה

ידידיה ויטל/דקלה הדר | גיל וסרמן/יניב לוי | רויטל זלצמן | קרן מרום |
אמיר שורש | נדב נייטס | חייקה מלכה

מחזה: דניאל אפרת וגלעד קמחי, בימוי וכוריאוגרפיה: גלעד קמחי,
מוסיקה מקורית: אמיר לקנר, תפאורה: ערן עצמון,
תלבושות: אולה שבצוב, תאורה: זיו וולושין, עיצוב כובות: ולריה גלוזמן,
עיצוב אף: יובל מרחבי ודני שרווין, ע.במאי: נינה הורביץ

על הספר

"פינוקיו" הוא ספר ילדים מפורסם, המתאר את עלילתיה של בובת-עץ שובבה. **פינוקיו** נחשב לאחד מספרי הילדים הקלאסיים של העולם המערבי. הספר נכתב על ידי הסופר האיטלקי **קרלו קולודי**. דמותו של **פינוקיו** היא של ילד טוב לב ורגיש וגם שובב וסקרן, שסקרנותו מסבכת אותו בצרות רבות. **פינוקיו** הופיע בתחילה בתור סיפור בהמשכים בכתב עת לילדים. הפרק הראשון של **פינוקיו** פורסם ביולי 1881 ופרקים נוספים הגיעו בכתב העת במשך השנתיים הבאות. סיפורו של **פינוקיו** הפך פופולרי ואהוב מאוד בקרב הקוראים הצעירים באיטליה ובשנת 1883 נדפס הספר תחת השם **"הרפתקאותיו של פינוקיו"**. הספר זכה להצלחה אדירה באיטליה ותורגם לשפות רבות.

מדוע "פינוקיו" הפך לקלאסיקה?

ספר הופך לספר קלאסי כאשר הוא שורד מעבר לתקופה ולזמן בהם הוא נכתב. המסרים החברתיים שבו הם אוניברסאליים - שאינם תלויים בזמן או במקום מסוימים. הנושאים בהם הוא עוסק מייצגים אמת פסיכולוגית שנוגעת בילד לדורותיו.

על ההצגה

הצגה על כוחה של אהבה, כוחה של האמת והיכולת להבחין בין טוב לרע. **פינוקיו** חולם להפוך לילד אמיתי, אבל קודם כל עליו לעמוד במבחן. במסעו, נמכר **פינוקיו** לתיאטרון הבובות, הולך שולל אחר הבטחות על עץ המטבעות, מתפתה ובורח לארץ הילדים, משקר לפיה הכחולה ומוצא את עצמו בתוך בטן של דג. לבסוף מוכיח **פינוקיו** שהוא ילד אמיתי, נאמן ומתחשב. עיבוד תיאטרלי ססגוני בהשראת הקומדיה דל'ארטה האיטלקית, המשלב מוסיקה, אקרובטיקה, מסיכות ותיאטרון בובות.

קומדיה דל'ארטה

סוג של קומדיה שנולדה באיטליה והיתה נפוצה במאות ה-16 וה-17. הקומדיה דל'ארטה התפתחה בתוך להקות שחקנים שנדדו ברחבי אירופה על כרכרות והתפרנסו מתיאטרון. הם הציגו בחוצות, שווקים וירידים. הקומדיה דל'ארטה נחקקה על דפי ההיסטוריה, בזכות שחקניה הדגולים ובזכות מסכות האבטיפוס שלה אשר עד היום ניתן לזהות אותן ביצירות תיאטרון, מחול, ספרות וקולנוע.

שחקני הדל'ארטה פיתחו את המשחק לרמה של מקצוענות ווירטואוזיות. הם התהדרו ביכולות מפותחות במשחק פיסי, במשחק עם מסכה, אימפרוביזציה (אלתור), ליצנות, פנטומימה, אקרובטיקה, להטוטנות, שירה ונגינה.

הלהקות שמרו בתוכן סודות מקצועיים שעברו מדור לדור ויצרו סגנון משחק ושפת תיאטרון יחודיים.

המסכות בקומדיה דל'ארטה היו שונות מהמסכות בהן השתמשו בתיאטרון. בניגוד למסכות המקובלות שהיו שלמות וכיסו את כל הפנים, בקומדיה דל'ארטה השתמשו בחצאי מסיכות שכיסו רק את האף וחלק מהלחיים. במסכה היו חורים לעיניים ואזור הפה נשאר חופשי. שינוי זה תרם לשיפור הדיקציה של השחקן. המסכה בקומדיה דל'ארטה הייתה "נייטרלית", כלומר, היא לא ייצגה מצב רוח מסוים, ונתנה לשחקן חופש פעולה בעבודה על הדמות שגילם.

הקומדיה דל'ארטה נחלה הצלחה כבירה והשפיעה רבות על התיאטרון ועל מחזאים רבים.

את ההצגה "פינוקיו" פותחת להקת שחקני קומדיה דל'ארטה עם מסכות אופייניות. הלהקה פונה לקהל באמצעות שיר ומספרת לו על ההצגות שהיא מעלה בכל רחבי המדינה ועל ההצגה שהם עומדים לראות היום. מרגע שמתחילה העלילה, חברי הקבוצה נמצאים על הבמה, מפעילים את התפאורה, יוצרים אווירה, משמשים כ"מספר" ומחליפים דמויות בהתאם לסיפור.

על הדמויות בהצגה

פינוקיו - בובת עץ חביבה ושובבה שסקרנותה מסככת אותה בצרות רבות. לאורך ההצגה לומד פינוקיו לגלות רגישות, נאמנות, אומץ ואהבה ובעיקר לגבור על היצר הרע וכך הופך לילד אמיתי.

ג'פּטו - נגר טוב לב וענוי, יוצר בובות ומשחקים לילדים על מנת לשמח אותם ולשמוע את צחוקם. מבול העץ שאמור היה לחמם אותו בימים הקרים הוא החליט ליצור את פינוקיו. הוא מתאהב בבובת העץ שיצר ומשזו הופכת לילד אמיתי הוא הופך לאביו.

השועל והחתול - השועל הערמומי ושותפו החתול, צמד נוכלים המנסים לנצל את תמימותו של פינוקיו, מרמים אותו ושודדים אותו.

הצרצר המדבר - גר מאחורי השעון בביתו של ג'פּטו הנגר. משמש בתור המצפון של פינוקיו. מנסה לייעץ לו וללמד אותו לבחור בדרך הישרה והטובה.

הפיה הכחולה - פיית היער בעלת השיער הכחול אשר שמעה את תפילתו של ג'פּטו לילד אמיתי ונתנה חיים לפינוקיו - בובת העץ שיצר. הפייה הכחולה מלווה את פינוקיו במסעו להפוך לילד אמיתי ומצילה אותו בכל פעם שנקלע לצרה ממנה לא מצליח להיחלץ.

ג'ובאני - תלמיד בכיתה אליה מצטרף פינוקיו. נמאס לו להיות "ילד טוב" והוא משכנע את פינוקיו להצטרף אליו לארץ הילדים, שם בילה איתו בנעימים עד שהפך לחמור.

סטרומבולי - מנהלו העשיר של תיאטרון הבובות. חושב שיהפוך לעשיר מאוד בזכות הצטרפותו של פינוקיו, בובת עץ בלי חוטים, לתיאטרון. הוא כולא את פינוקיו ונדהם כאשר הוא מתעורר ולא מוצא את פינוקיו בכלוב.

נקודות לדיון בנושא הדמויות בהצגה:

1. איזו דמות בהצגה הכי אהבת?
2. כתוב מכתב לפייה הכחולה וספר לה על חלומותיך ומשאלותיך?
3. מה לדעתך הרגיש ג'פטו כשיצר את פינוקיו? מה הוא הרגיש כשפינוקיו לא חזר הביתה?
4. כיצד השועל והחתול ניסו במהלך ההצגה לשקר לפינוקיו? מה היית אומר לשועל ולחתול אם היית פוגש בהם?
5. פינוקיו אומר בהצגה שהשועל והחתול הם החברים שלו. האם לדעתך הם חברים אמיתיים?
6. מדוע פינוקיו וג'ובאני הפכו לחמורים בארץ הילדים?

המסרים בהצגה

ההצגה עוסקת במגוון רחב של נושאים ביניהם: חשיבותו של המצפון – היכולת להבחין בין רע לטוב. חשיבותה של האמת וכוחה של האהבה.

המצפון והיכולת להבחין בין טוב לרע

אחד המאפיינים של פינוקיו ככובת עץ הוא חוסר היכולת שלו להבחין בין טוב לרע והקלות בה הוא נכנע לפיתויים.

1. מה התפקיד שמעניקה הפייה הכחולה לצרצר?
2. מהו "מצפון"?

א. לאיזו מילה דומה המילה מצפון?

ב. למה משמש המצפון?

ג. הפייה אומרת לצרצר ש"מצפון הוא כמו מצפן –

מראה לנו את הדרך הנכונה ועוזר לנו להבחין בין

טוב לרע" – הבא דוגמאות מתוך ההצגה

לנסיונותיו של הצרצר להיות המצפון של פינוקיו.

האם הצרצר הצליח בתפקידו?

ד. מדוע הצרצר מתפטר מתפקידו כמצפון של פינוקיו?

האם זה קל להיות מצפון? מדוע?

חשיבותה של האמת

לא תמיד הכי קל ופשוט לומר את האמת. לעיתים האמת פוגעת, כואבת ולא נעימה אך בכל זאת, תפקידנו כמחנכים הוא להקנות לתלמידים את ערכה של האמת, חשיבותה ואת משמעותו והשפעתו השלילית של השקר.

1. למה התארך אפו של פינוקיו?
מדוע פינוקיו שיקר?
2. אילו עוד דמויות בסיפור משתמשות בשקרים.
מדוע הן משקררות? מה הרגשתם כלפי הדמויות הללו? האם הן דמויות חיוביות או שליליות בעיניכם?
3. ספר על מקרה בו התלבטת אם לומר את האמת או לא? מה בחרת לעשות? מה היתה הרגשתך?
4. מתי ההרגשה טובה יותר כשאומרים אמת או לא?

כוחה של האהבה

לאורך ההצגה והסיפור "פינוקיו" שזור מוטיב האהבה.

אנו נחשפים לסוגים שונים של אהבה – אהבתו ללא תנאי של ג'פטו לפינוקיו אותו יצר מכול עץ, אהבתה של הפייה שכל רצונה הוא לשמח את ג'פטו הטוב וללוות את פינוקיו במסעו להפוך לילד אמיתי והאהבה אותה לומד פינוקיו לחוש ולבטא.

1. דונו עם הילדים על חשיבותה של האהבה בחיינו.
2. מה מעניקה לנו התחושה שאנו אהובים? (שייכות, ביטחון, קבלה עצמית וחברתית, אמונה בעצמו...).
3. הביאו דוגמאות מההצגה ומהחיים כיצד האהבה מאירה את הדרך ועוזרת לנו להגיע להישגים.
4. בקשו מהילדים לכתוב מכתב למישהו שהם אוהבים ולספר לו/לה על רגשותיהם.

ולסיכום:

מדוע, בסוף ההצגה, הפך פינוקיו לילד אמיתי?

צפוייה אהנה!

תיאטרון ארצי
לילדים ונוער

להזמנות: תיאטרון ארצי לילדים ונוער
טל. 03-6497760 | פקס. 03-6497790
אתר האינטרנט - תיאטרון ארצי: www.youthheater.co.il
חפשו אותנו ב: "תיאטרון ארצי לילדים ונוער"